

DECIZIE

2 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând recursul depus de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică”,
în cauza de contencios administrativ electoral, la acțiunea depusă de Partidul
Politic „Noua Opțiune Istorică” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul
Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cu privire la anularea în tot a actului
administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,
împotriva hotărârii din 28 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care
acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată,

c o n s t a t ă :

La data de 24 iunie 2021, conform plicului poștal, Partidul Politic „Noua
Opțiune Istorică” a depus prin prisma art. 191 alin. (3) Cod administrativ în Curtea
de Apel Chișinău acțiune în ordinea contenciosului administrativ electoral împotriva
Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”
cu privire la anularea în tot a actului administrativ și obligarea emiterii actului
administrativ favorabil.

În motivarea acțiunii de contencios electoral Partidul Politic „Noua Opțiune
Istorică” a invocat că la data de 19 iunie 2021 a depus în adresa Comisiei Electorale
Centrale cerere cu privire la înregistrarea simbolului electoral pentru imprimare în
buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, care reprezintă
proiecția unui paralelogram, având inscripția „/paș/” abreviere a numelui aprobat la
Congresul IX al partidului din 16 mai 2021.

Prin hotărârea nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale, a fost
dispusă refuzarea înregistrării simbolului electoral prezentat, pentru imprimare în
buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, în demersul
Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” din 19 iunie 2021 și descris în partea de

motivare a hotărârii. S-a confirmat în calitate de reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală, pentru perioada campaniei electorale, domnul Sorin Nogai.

Întru motivarea refuzului, Comisia Electorală Centrală a invocat faptul că, simbolul electoral prezentat de doamna Svetlana Chesari, președintele Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică”, în vederea imprimării acestuia în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 contravine prevederilor art. 53 alin. (2) din Codul electoral, conform căruia în buletinul de vot nu se admite identitatea de semne sau de simboluri electorale.

În opinia sa, hotărârea nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea în care a fost dispusă refuzarea înregistrării simbolului electoral prezentat, pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 este una ilegală și nefondată. Or, refuzul înregistrării simbolului electoral „/paș/” reprezintă o deviere de la prevederile legale – art. 4 din Legea privind partidele politice nr. 294 din 21 decembrie 2007, potrivit căruia fiecare partid politic are denumire integrală, denumire prescurtată și simboluri proprii. Denumirea integrală, denumirea prescurtată și simbolurile partidului politic trebuie să se deosebească clar de cele ale partidelor înregistrate anterior în Republica Moldova. Nu se admite utilizarea acelorași simboluri grafice de către partide, indiferent de figura geometrică în care sînt încadrate.

Conform Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” simbolul electoral „/paș/” nu poate fi considerat ca fiind identic cu vreunul din simbolurile electorale înregistrate, avînd nu doar un design grafic și color distinct, dar și deosebindu-se prin litera - componentă a simbolului electoral, aceasta fiind elementul inițial de distincție între simbolul electoral al Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate” – „/pas/” și simbolul electoral prezentat spre înregistrare organului electoral – „/paș/”.

În acest context, Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” a menționat că pentru a exprima diferențierea dintre simbolurile „/paș/” și „/pas/” urmează a fi descifrate abrevierile prezentate în calitate de simboluri electorale.

Astfel, în cazul Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate” „/pas/”, cuvîntul „Acțiune” conform DEX semnifică desfășurare a unei activități; faptă întreprinsă (pentru atingerea unui scop). Om de acțiune = om întreprinzător, energic, care acționează repede, iar „Solidaritate” înseamnă faptul de a fi solidar, comunitate de idei, de sentimente, de interese; mod unitar de acțiune, spirit de înțelegere; unitate.

Pe când în cadrul Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” (Partidul Politic „Alternativă și Șanse”) „/paș/”, cuvîntul „Alternativ” conform DEX înseamnă posibilitate de a alege între două soluții, între două situații etc. care se exclud, iar cuvîntul „Șanse” semnifică împrejurare favorabilă, posibilitate de reușită, de succes, noroc.

Respectiv din analiza acestor părți de vorbire (noțiuni) se observă deosebirea, or, diferențierea este vizibilă și în cadrul design-ului simbolului prezentat, acesta fiind constituit dintr-o gamă diferită de culori, decât cea a simbolului electoral „/pas/”, fiind astfel un criteriu de diferențiere, în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea privind partidele politice nr. 294 din 21 decembrie 2007.

Pe parcursul examinării cauzei, la data de 28 iunie 2021, Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, invocând că la data de 11 iunie 2021 a depus în adresa Agenției Servicii Publice cerere prin care a solicitat înregistrarea modificărilor operate în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice, cu privire la organele de conducere și control ale partidului.

Prin decizia din 16 iunie 2021 a Agenției Servicii Publice a fost dispusă modificarea și consemnarea în Registrul de stat al persoanelor juridice în calitate de președinte al Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică”, pe Svetlana Chesari. În partea ce privește modificarea denumirii partidului în Partidul Politic „Alternativă și Șanse” (PAȘ) și simbolul permanent sub formă de paralelogram, cu abreviatura „/paș/”, cererea a fost respinsă.

Din considerentul că după cum a fost invocat în acțiune, actul administrativ enunțat, în partea înregistrării simbolului electoral al Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” – „/paș/” este ilegal și urmează a fi anulat, a fost depusă prezenta acțiune de contencios electoral, Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” solicitând inclusiv în urma concretizării acțiunii, anularea hotărârii nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea în care a fost dispusă refuzarea înregistrării simbolului electoral prezentat, pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, în demersul Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” din 19 iunie 2021 și descris în partea de motivare a hotărârii și obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra simbolul electoral pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, care reprezintă proiecția unui paralelogram, având inscripția „/paș/” abreviere a numelui aprobat la Congresul IX al partidului din 16 mai 2021.

Prin hotărârea din 28 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea de contencios electoral depusă de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” a fost respinsă ca neîntemeiată.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea hotărârii enunțate, la data de 29 iunie 2021, Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” a contestat-o cu recurs motivat în copie, însă ulterior la data de 30 iunie 2021 a fost depus în original, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii din 28 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău ce constituie obiectul prezentului recurs cu pronunțarea unei noi decizii, de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în acțiune, suplimentar invocându-se că Curtea de Apel Chișinău a ignorat caracterele distincte evidente, precum și a prezentat o interpretare eronată a prevederilor art. 53 alin. (2) din Codul Electoral și a art 4 din Legea privind partidele politice nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007, or, art. 53 alin. (2) din Codul electoral interzice coincidența/asemănarea întregului de semne sau simboluri electorale, pe când art. 4 alin. (1) — (2) din Legea privind partidele politice nu admite utilizarea de către partide a acelorași simboluri grafice, precum a celor utilizate de alte Partide Politice.

Astfel, din actul judecătoresc contestat rezultă că simbolul electoral solicitat spre înregistrare de către Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică”, este aproape

identic, ceea ce contravine legislației electorale, or, sintagma ”aproape identic” nu echivalează cu ”identic” în contextul art. 53 alin. (2) din Codul electoral.

În acest sens a menționat că simbolul electoral „/paș/” nu este identic cu simbolul electoral precum „/pas/” și astfel nu poate fi invocată utilizarea de aceleași simboluri grafice, or, aceleași semnifică tot acela, chiar acela.

Pe când simbolul electoral „/paș/” prezentat nu poate fi considerat ca fiind identic cu vreunul din simbolurile electorale înregistrate, având nu doar un design grafic și color distinct, dar și deosebindu-se prin litera „ș” - componentă a simbolului electoral, aceasta fiind elementul inițial de distincție între simbolul electoral al Partidului Politic „Acțiune și Solidaritate” „/pas/” și simbolul electoral prezentat de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” (Partidul Politic „Alternativă și Șanse”) „/paș/”.

Recurentul a mai specificat că diferențierea simbolurilor electorale este vizibilă și în cadrul design-ului simbolului prezentat, acesta fiind constituit dintr-o gamă diferită de culori decât cea a simbolului electoral „/pas/”, fiind un criteriu de diferențiere în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea privind partidele politice nr. 294 din 21 decembrie 2007, excluzând posibilitatea unei confundări/asemănări.

În speță, Curtea de Apel Chișinău s-a expus contradictoriu vizând aspectul expus, or, simbolul electoral „/paș/” are design distinct față de simbolul electoral „/pas/” prin componenta literii ”ș”, a liniilor îngroșate și a unei alte combinații de culori, distincte chiar și în formatul imprimării alb-negru, pe când simbolul electoral „/pas/” are fundal alb.

La fel, prima instanță în constatarea concluziei enunțate a reținut greșit că ambele simboluri folosesc aceeași combinație de litere, fiind utilizat același stil de formatare (font), de aceeași dimensiune și amplasare în spațiu, fapt ce va crea o confuzie pentru alegători, atât din punct de vedere a percepției vizuale, cât și din punct de vedere fonetic, or, se prezumă că alegătorii sunt informați în privința candidaților electorali și a simbolurilor lor, precum și că aceștia vor vota nu doar orientându-se în baza simbolurilor afișate în buletinele de vot dar și conform denumirii integrale a partidului ce este plasată în paralel pe o linie cu simbolul electoral prezentat, fiind astfel exclusă posibilitatea creării unei confuzii atât vizuale cât și fonetice.

Pe cale de consecință, Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” a indicat că nu este de acord cu hotărârea din 28 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și emiterea unei decizii, de admitere integrală a acțiunii.

Colegiul reține că la data de 29 iunie 2021 și, respectiv la data de 1 iulie 2021, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil a remis atât intimatului Comisia Electorală Centrală, cât și terțului Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” copia recursului depus de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică”, creându-le astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi posibilitatea de a interveni cu concluzii scrise.

Prin referințele depuse la data de 1 iulie 2021 și 2 iulie 2021, Comisia Electorală Centrală și Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” au solicitat respingerea

recursului depus de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” cu menținerea actului judecătoresc recursat.

În conformitate cu art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, la caz, se contestă hotărârea Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală în cazul alegerilor parlamentare anticipate.

Respectiv, speței în conformitate cu art. 5 alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017 coroborat cu art. 2 alin. (2) Cod administrativ, inclusiv la termenul de depunere a recursului împotriva hotărârii judecătorești sunt aplicabile normele Codului electoral, care față de Codul administrativ sunt norme juridice speciale, aplicabile anumitor categorii de raporturi sociale și/sau subiecți strict determinați.

În conformitate cu art. 74 alin. (6) Cod electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel - un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” la data de 29 iunie 2021 (f.d.89) este în termen, având în vedere că hotărârea instanței de fond care se solicită a fi anulată a fost adoptată la data de 28 iunie 2021 (f.d.71).

Cu referire la argumentele Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” invocate în referință precum că recursul depus de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” a fost expediat prin poștă electronică într-o formă scanată, fără aplicarea semnăturii electronice avansată calificată, Colegiul reține că prin încheierea din 30 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost acordat Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică”, termen până la data de 30 iunie 2021, ora 17.00, pentru prezentarea la Curtea Supremă de Justiție (sediul: mun. Chișinău, str. Petru Rareș, nr. 18) a cererii de recurs semnată în original, sau după caz, semnată cu semnătura electronică avansată calificată.

La data de 30 iunie 2021, ora 14.00, recurentul a prezentat cererea de recurs semnată în original, motiv pentru care conform art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 235 Cod administrativ, cererea de recurs a fost considerată depusă la data inițială, or, recurentul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță.

Prin încheierea din 1 iulie 2021, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a numit recursul depus de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” pentru examinare în complet de 5 judecători.

În conformitate cu prevederile art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece argumentele recurentului au fost expuse cu suficientă claritate, iar intimatul și terțul prin referințe și-au expus opinia asupra temeiniciei recursului.

Până a purcede nemijlocit la examinarea recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, cererea de recurs nu a fost depusă în mod repetat, fiind înaintată de către o persoană împuternicită și a fost depusă în termen.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Colegiul reține că conform art. 73 alin. (7) din Codul electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ, iar conform art. 74 alin. (1) din același cod, instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, rezultă că pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Iar potrivit art. 194 alin. (1) și (2) din același cod, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanța de fond și confirmată de părți, precum că la data de 19 iunie 2021 președintele Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică”, Svetlana Chesari a depus în adresa Comisiei Electorale Centrale cerere cu privire la înregistrarea simbolului electoral pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, care reprezintă proiecția unui paralelogram, având inscripția „/paș/” abreviere

a numelui aprobat la Congresul IX al partidului din 16 mai 2021 (f.d.56-57, dosar administrativ).

Urmare a examinării demersului, Comisia Electorală Centrală prin hotărârea nr. 5041 din 22 iunie 2021 cu privire la demersul Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” de înregistrare a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală”, a refuzat înregistrarea simbolului electoral prezentat, pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, în demersul Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” din 19 iunie 2021 și descris în partea de motivare a hotărârii.

Întru motivarea refuzului, Comisia Electorală Centrală a invocat faptul că, simbolul electoral prezentat de președintele Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică”, Svetlana Chesari în vederea imprimării acestuia în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 contravine prevederilor art. 53 alin. (2) din Codul electoral, conform căruia în buletinul de vot nu se admite identitatea de semne sau de simboluri electorale (f.d.1, dosar administrativ).

Din considerentul că după cum a fost invocat în acțiune, actul administrativ enunțat, în partea înregistrării simbolului electoral al Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” – „/paș/” este ilegal și urmează a fi anulat, a fost depusă prezenta acțiune de contencios electoral, Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” solicitând inclusiv în urma concretizării acțiunii, anularea hotărârii nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea în care a fost dispusă refuzarea înregistrării simbolului electoral prezentat, pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, în demersul Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” din 19 iunie 2021 și descris în partea de motivare a hotărârii și obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra simbolul electoral pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, care reprezintă proiecția unui paralelogram, având inscripția „/paș/” abreviere a numelui aprobat la Congresul IX al partidului din 16 mai 2021 (f.d.4-6, 51-53).

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță având ca obiect anularea în tot a actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil, s-a pronunțat în favoarea netemeinicii acțiunii, pe care a respins-o.

Pentru a hotărâ astfel, instanța de fond în urma analizei actului administrativ în partea ce s-a solicitat a fi anulat și a argumentelor Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” invocate în acțiune în coraport cu materialele cauzei și a prevederilor legale pertinente litigiului, a constatat că actul administrativ în partea contestată este legal, emis conform competenței de către autoritatea abilitată și temeiuri de a fi anulat nu există.

În susținerea opiniei enunțate, prima instanța a reținut că prin pct. 2 din hotărârea nr. 4858 din 21 mai 2021 a Comisiei Electorale Centrale cu privire la demersul de înregistrare a candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, s-a înregistrat simbolul electoral pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, „/pas/”, conform anexei nr. 2 .

Conform art. 5 din Statutul Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” simbolul acestuia reprezintă cuvântul „/pas/” - acronim al denumirii depline a partidului - scris cu litere mici, cu stilul Tahoma Bold, încadrat între slash-uri.

Analizând circumstanțele cauzei, argumentele invocate de participanții la proces, instanța de judecată a conchis că, cerințele reclamantului Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică”, privind anularea actului administrativ, sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

Aceasta deoarece contrar art. 53 alin. (2) Cod Electoral simbolul electoral a Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” „/pas/”, cât și a simbolului solicitat spre înregistrare de către Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” „/paș/” poate genera confuzie, în rândurile alegătorilor.

Mai mult, solicitarea înaintată de reclamant, contravine și prevederilor art. 4 din Legea privind partidele politice nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007, or, simbolurile partidului politic, trebuie să se deosebească clar, de cele ale partidelor înregistrate anterior în Republica Moldova, fiind inadmisibilă utilizarea acelorași simboluri grafice de către partide.

În această ordine de idei, prima instanță a notat că, simbolul electoral propus de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică”, nu este unul distinct și propriu acestuia, neîndeplinind condiția de diferențiere de alte partide, la caz, de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”.

Cu referire la gradul de similitudine al simbolurilor electorale „/pas/” și „/paș/”, instanța de judecată a constatat că, diferențierea constă într-o singură literă - „s” și „ș”, care în sine, sunt asemănătoare. Or, ambele simboluri folosesc aceeași combinație de litere, fiind utilizat același stil de formatare (font), de aceeași dimensiune și amplasare în spațiu, fapt ce va crea o confuzie pentru alegători, atât din punct de vedere a percepției vizuale, cât și din punct de vedere fonetic.

Mai mult, instanța a reținut și faptul utilizării aceluiași semn grafic, ori sintagma „/paș/” este introdusă în același simbol geometric, de tip paralelogram, cu margini negre oblice, exact ca și la simbolul electoral al Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” „/pas/”.

Din aceste considerente și având în vedere că simbolul electoral solicitat spre înregistrare de către Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” este similar simbolului înregistrat de alt partid – Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, care l-a utilizat pe o perioadă de mai mare de 6 ani, Comisia Electorală Centrală, adoptând soluția de refuz a înregistrării simbolului electoral prezentat, a luat în considerare toate faptele relevante, a respectat limitele legale ale dreptului discreționar, precum și și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege, iar motive de anulare a actului administrativ contestat și obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra simbolul electoral, nu au fost stabilite, motiv pentru care prima instanță a respins acțiunea de contencios administrativ electoral ca neîntemeiată.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția adoptată de prima instanță este întemeiată, rezultată din interpretarea și aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural, cu examinarea obiectivă a circumstanțelor cauzei, fapt ce impune menținerea acesteia.

Or, Curtea de Apel Chișinău a stabilit corect situația de fapt și de drept în prezenta speță, a dat o apreciere obiectivă probelor administrate și a emis o hotărâre întemeiată și legală care corespunde legislației în vigoare.

Cu referire la pretenția invocată de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” în acțiune cu privire la anularea hotărârii nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea în care a fost dispusă refuzarea înregistrării simbolului electoral prezentat, pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, în demersul Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” din 19 iunie 2021 și descris în partea de motivare a hotărârii, instanța de recurs reține inițial prevederile art. 5 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia democrația în Republica Moldova se exercită în condițiile pluralismului politic, consfințit în articolul 1 alin. (3) din Constituție.

Totodată, articolul 41 alin. (1) din Constituție stabilește că cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.

Iar potrivit art. 72 alin. (3) lit. g) din Constituție, adoptarea legilor ce reglementează organizarea și funcționarea partidelor politice este o atribuție a Parlamentului.

Cu alte cuvinte, Colegiul subliniază că Parlamentul, fiind organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului, prin competența exclusivă atribuită de Constituție, reglementează prin lege organică sistemul electoral, adică în exercițiul atribuțiilor de legiferare, reglementate de dispozițiile art. 72 din Constituție, este în drept să adopte, să modifice și să abroge normele referitoare la sistemul electoral.

Aici, Colegiul menționează că alegerile reprezintă un element al exercitării drepturilor fundamentale ale omului și mai ales a drepturilor civile și politice. Alegerile echitabile reprezintă o competiție politică, care are loc într-un mediu caracterizat prin încredere, transparență și răspundere și care permite alegătorilor să facă o alegere conștientă între alternativele politice distincte. Un proces electoral echitabil și democratic presupune respectarea libertății de exprimare și a libertății presei, a libertății de asociere, de întrunire și de circulație, aderarea la principiul supremației legii, dreptul de a înființa partide politice și de a candida la funcții publice, principiul nediscriminării și asigurării drepturilor egale pentru toți cetățenii, dreptul de a nu fi victima acțiunilor de intimidare, precum și o serie de alte drepturi fundamentale ale omului și libertăți, pe care statul este obligat să le apere și să le promoveze.

Alegerile democratice sunt decisive pentru garantarea respectării voinței poporului la formarea corpului legislativ sau a guvernării la toate nivelurile, dar și a faptului că organele alese sunt alcătuite din reprezentanți eficienți.

În acest sens, întreaga procedură de desfășurare a alegerilor parlamentare, organele competente, condițiile înaintate față de concurenții electorali și alegători sunt reglementate de Codul electoral.

Potrivit articolului 14 din Codul electoral, sistemul organelor electorale este constituit din Comisia Electorală Centrală; consiliile electorale de circumscripție; birourile electorale ale secțiilor de votare.

Comisia Electorală Centrală este un organ de stat independent, înființat pentru realizarea politicii electorale în scopul unei bune desfășurări a alegerilor, pentru supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale (articolul 1 din Codul electoral).

În acest sens, Colegiul reține că atunci când a adoptat actul administrativ contestat, Comisia Electorală Centrală s-a bazat pe prevederile articolului 53 alin. (2) din Codul electoral.

La caz, reclamantul Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” pretinde că, la emiterea actului administrativ contestat, Comisia Electorală Centrală nu a ținut cont de prevederile enunțate – 53 alin. (2) din Codul electoral în coroborare cu art. 4 alin. (1) – (3) din Legea privind partidele politice nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 și, prin urmare, a încălcat dreptul constituțional al partidului de a alege și a fi ales, garantat de art. 38 din Constituție.

În corespundere cu art. 53 alin. (2) din Codul electoral, buletinul de vot se divizează în patrulete, corespunzător numărului de concurenți electorali care participă la alegeri. Dimensiunile patruleterului trebuie să fie suficiente pentru a cuprinde numele și prenumele candidatului, denumirea partidului, altei organizații social-politice, blocului electoral care a înaintat lista de candidați sau candidatul respectiv, semnul sau simbolul electoral al concurentului electoral, la dorința acestuia. Nu se admite identitatea de semne sau de simboluri electorale

Totodată, potrivit art. 4 alin. (1) – (3) din Legea privind partidele politice nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007, fiecare partid politic are denumire integrală, denumire prescurtată și simboluri proprii. Denumirea integrală, denumirea prescurtată și simbolurile partidului politic trebuie să se deosebească clar de cele ale partidelor înregistrate anterior în Republica Moldova. Nu se admite utilizarea acelorași simboluri grafice de către partide, indiferent de figura geometrică în care sînt încadrate. Atributele menționate la alin.(1) nu pot reproduce sau combina simbolurile de stat ale Republicii Moldova, ale altor state, ale organizațiilor internaționale, ale cultelor religioase, nu pot propaga scopurile și orientările specificate la art.3 alin.(1) și (2) și, prin urmare, a încălcat dreptul constituțional de a alege și a fi ales, garantat de art. 38 din Constituție.

Raportând la caz cadrul legal enunțat și reieșind din constatările sus-menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia respingerii acestei pretenții și corect a concluzionat că în speță nu există temeiuri pentru anularea hotărârii nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea contestată.

Or, simbolul electoral solicitat spre înregistrare de către reclamantul Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” este similar simbolului înregistrat al altui partid - Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, care l-a utilizat pe o perioadă de mai mare de 6 ani, adică simbolul electoral propus de Partidul Politic „Noua Opțiune

Istorică” – „/paș/”, nu este unul distinct și propriu acestuia, neîndeplinind condiția de diferențiere a reclamantului de alte partide, la caz, de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, care potrivit pct. 2 din hotărârea nr. 4858 din 21 mai 2021 a Comisiei Electorale Centrale a fost înregistrat pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, conform anexei nr. 2 simbolul electoral „/pas/”, iar conform art. 5 din Statutul Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” simbolul acestuia reprezintă cuvântul „/pas/” - acronim al denumirii depline a partidului - scris cu litere mici, cu stilul Tahoma Bold, încadrat între slash-uri.

Prin urmare, ținând cont de faptul că actele în vigoare ale instituțiilor publice emise conform competenței și nefiind anulate de către organele competente sunt executorii pentru toate persoanele, atât fizice, cât și juridice, Colegiul reține că eventuala înregistrare a simbolului electoral al Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” – „/paș/”, ar leza drepturile nepatrimoniale ale Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, fiind identic cu simbolul ultimului – „/pas/” și înregistrat prin hotărârea nr. 4858 din 21 mai 2021 a Comisiei Electorale Centrale.

În această ordine de idei, Colegiul decelează că utilizarea simbolului Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” „/pas/” beneficiază de o protecție legală fiind protejat inclusiv în calitate de marcă de către Oficiul național de proprietate intelectuală AGEPI, ceea ce se confirmă prin certificatul de înregistrare a mărcii nr. 29915 din 23 decembrie 2015 anexat la dosarul administrativ (f.d.64-67).

La rândul său, titularul mărcii este în drept să interzică terților să utilizeze în activitatea lor orice semn sau îmbinări de cuvinte, care generează riscul de confuzie în percepția consumatorului, la caz a alegătorului.

Respectiv, instanța de recurs reține ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe precum că hotărârea nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea contestată a fost emisă în limitele competenței stabilite de lege, cu respectarea procedurii legale, precum și în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, iar contrariul nu a fost demonstrat.

Cât privesc argumentele recursului precum că simbolul electoral „/paș/” nu este același simbol electoral precum „/pas/”, având nu doar un design grafic și color distinct, dar și deosebindu-se prin litera „ș” - componentă a simbolului electoral, aceasta fiind elementul inițial de distincție, acestea nu pot fi reținute ca temei de anulare a hotărârii nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea contestată, în situația în care simbolurile partidului politic, trebuie să se deosebească clar, de cele ale partidelor înregistrate anterior în Republica Moldova, fiind inadmisibilă utilizarea acelorași simboluri grafice de către partide.

Or, la caz ambele simboluri electorale – „/paș/” solicitat să fie înregistrat de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” și „/pas/” care a fost deja înregistrat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, folosesc aceeași combinație de litere, fiind utilizat același stil de formatare (Tahoma Bold), de aceeași dimensiune și amplasare în spațiu, fapt ce va crea o confuzie pentru alegători, atât din punct de vedere a percepției vizuale, cât și din punct de vedere fonetic.

Mai mult ca atât, simbolul electoral „/paș/” este introdusă în același simbol geometric, de tip paralelogram, cu margini negre oblice, exact ca și la simbolul electoral al Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” „/pas/”.

Respectiv, combinația de litere propusă spre înregistrare în calitate de simbol electoral, de către reclamantul Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică”, cât și redarea grafică a acestora, este lipsită de caracter distinctiv, ducând în eroare alegătorul cu privire la partidul pentru care urmează a-și acorda opțiunea de vot.

Din aceste considerente și având în vedere importanța evitării situațiilor care ar putea crea confuzii în percepția publicului neinițiat între elementele de identificare ale concurenților electorali, nu numai prin identitate, dar și prin similitudine, se resping și argumentele recursului precum că se prezumă că alegătorii sunt informați în privința candidaților electorali și a simbolurilor lor, deci aceștia vor vota nu doar orientându-se în baza simbolurilor afișate în buletinele de vot dar și conform denumirii integrale a partidului ce este plasată în paralel pe o linie cu simbolul electoral prezentat, fiind astfel exclusă posibilitatea creării unei confuzii atât vizuale cât și fonetice.

Colegiul reține că funcția simbolurilor partidelor este de identificare a partidelor. Prin însăși natura sa simbolul unui partid este un semn susceptibil de reprezentare grafică, servind la deosebirea acestuia de alte partide politice. Prin urmare, simbolul trebuie să fie astfel conceput încât să permită și să asigure alegătorului posibilitatea de a identifica partidul, condiție însă ce nu se atestă la caz. Or, denumirea partidului reclamant este - Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică”, pe când simbolul electoral solicitat spre înregistrare de către acesta, nu reprezintă o abreviere a denumirii partidului.

Astfel, simbolurile pot fi înregistrate doar dacă sunt suficient de diferite de simbolurile anterior înregistrate, excluzându-se riscul de confuzie (inclusiv riscul de asociere) pentru public. Riscul de confuzie trebuie apreciat global, luând în considerare toți factorii relevanți. Modul cel mai frecvent pentru crearea confuziei în rândul cetățenilor este utilizarea unor semne identice sau similare cu simboluri care beneficiază de protecție (simboluri înregistrate sau simboluri notorii). Încercarea de a induce în eroare cetățenii este cea mai răspândită formă de concurență neloială.

Comisia de la Veneția a emis un număr de rapoarte privind partidele politice. Unica referință explicită la simbolurile de partid este cuprinsă în Instrucțiunile privind reglementarea partidelor politice, adoptate de OSCE/ODIHR și Comisia de la Veneția: „70. Se consideră rezonabil ca legislația privind înregistrarea partidelor politice să ceară ca statul să fie informat privind datele de bază ale partidului politic. Spre exemplu, astfel de reglementări ar putea cere o declarație a adresei permanente a partidului și înregistrarea numelui și simbolisticii de partid pentru a limita eventualele confuzii pentru votanți și cetățeni. Unele state interzic utilizarea numelor și simbolurilor asociate cu instituții naționale sau religioase. Aceste tipuri de cerințe pentru înregistrare sunt rezonabile. Reglementarea numelui și simbolisticii de partid în scopul evitării confuziei e de asemenea importantă pentru ca statul să asigure informarea corespunzătoare a electoratului, care să fie în stare să-și exercite libera alegere.”

Astfel, Comisia Electorală Centrală, adoptând soluția de refuz a înregistrării simbolului electoral prezentat, a luat în considerare toate faptele relevante, a respectat limitele legale ale dreptului discreționar, precum și și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege, iar motive de anulare a actului administrativ contestat nu au fost stabilite.

În acest context, alte argumentele invocate de recurent în susținerea poziției sale cu privire la anularea ca fiind ilegală a hotărârii nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea contestată nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele, care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulumul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Deoarece nu a fost admisă solicitarea principală a Partidului Politic „Noua Opțiune Istorică” cu privire la anularea hotărârii nr. 5041 din 22 iunie 2021 a Comisiei Electorale Centrale în partea contestată, instanța de fond corect a concluzionat că nu poate fi admisă nici pretenția cu privire la obligarea Comisiei Electorale Centrale de a înregistra simbolul electoral pentru imprimare în buletinul de vot la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, care reprezintă proiecția unui paralelogram, având inscripția „/paș/” abreviere a numelui aprobat la Congresul IX al partidului din 16 mai 2021, care este pretenție subsecventă solicitării cu privire la anularea actului administrativ devaforabil și urmează soarta pretenției principale care a fost respinsă.

Instanța de recurs concluzionează că criticele expuse în cererea de recurs de către Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” sunt lipsite de substanță, de suport factologic și legal, iar Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de fond a examinat corect cauza, pronunțând o hotărâre legală și întemeiată. Prin urmare, la caz, nu există circumstanțe care ar face instanța de recurs să ajungă la o altă concluzie decât instanța inferioară.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, a aplicat corect normele materiale, adoptând hotărâre întemeiată și legală cu respectarea normelor de procedură, iar cererea de recurs este neîntemeiată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea actului judecătoresc ce a constituit obiectul recursului.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) și alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică”.

Se menține hotărârea din 28 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ electoral, la acțiunea depusă de Partidul Politic „Noua Opțiune Istorică” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic

„Partidul Acțiune și Solidaritate” cu privire la anularea în tot a actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh